

Olga Jablečnicková: Kresba dětí v předškolním věku - téma PÁN. Diplomová práce. - posudek vedoucího

Těžištěm práce je analýza a interpretace kreseb „Pána, jak nejlépe ho umíš“ a jejich komentářů od 15 dětí ve věku 3;0 - 6;5. Cílovým jejím zjištěním je výpověď o přítomnosti výtvarné kvality v kresbách dětí předškolního věku: „Aplikací charakteristik výtvarné hodnoty (Slavík, 2001) a estetických kvalit (Goodman, 2007) na závěry z analýz I a II dochází k zjištění, že i triviální kresbička čtyřletého dítěte se řídí pravidly výtvarného média a je svébytným výtvarným artefaktem s potenciálem vstoupit do modu umění.“ (s. 108) V čem spočívá síla tohoto zjištění?

Síla tohoto zjištění spočívá jednak v argumentovanosti, v zakotvení teoretického závěru v empirických datech. *Potenciál vstoupit do modu umění* pro kresby svých předškoláků nárokuje autorka na základě toho, jak se při jejich tvorbě projevovalo Goodmanových pět symptomů umění - *exemplifikace, vícenásobná reference, relativní plnost, syntaktická a sémantická hustota* (s. 101 - 104). Hodnotu *svébytných výtvarných artefaktů* zas nárokuje na základě toho, jak se při jejich tvorbě projevovalo Slavíkových dvanáct charakteristik výtvarného artefaktu - *jeho rozlišitelnost věcná, závislost na mimoobrazové realitě, čitelnost díla, strukturní vztahy v díle, vnitrodruhové rozdíly token, důležitost výrazu-token, jinakost sdělovací funkce, určení pro diváka, funkce herní figury, proces vnímání a vzniku díla, předpis pravidel hry, exemplifikace a exprese* (s. 97 - 102). To však až ve druhém kroku, tj. s přesvědčivostí získanou díky využití závěrů z kroků prvního (*analýza I a II* - s. 52 - 96 a 119 - 157). V tom jednak popsala rejstřík *atributů*, které její děti (jako skupina) využívaly při pojmové, paradigmatické práci s tématem kresby - *pán (lidská postava, oblečení, děj, cizí/táta)*. Jednak popsala rejstřík *mechanismů*, které využívaly při kompoziční, syntagmatické práci s tématem kresby (*velký pohyb a četnost vazeb na úrovni token/výraz, verbální zvýznamnění nepřehledného token, výraz řešen na úrovni význam a naopak, osobní invence, děj, nadstavba, ozdoba, vztah token-token není primárně založen na významu, kresba pána-obrazu, poměr přímých vazeb k celkovému jejich počtu, přesun type-významu, hra*). Jednak zkonstatovala, že jen u dvou ze svých patnácti dětí není „*schopna určit, zda se pohybují ve fiktivních světech JAKO - tedy ve hře*“ (s. 69). Už v prvním a základním kroku zpracování svého empirického materiálu tudíž jeho analýzu a interpretaci s teoretickou citlivostí a otevřeností vůči tomu, že by kresba jejich 15 předškoláků mohla být poetickou (vs. mimetickou) tvorbou, provedla úspěšně.

Jednak spočívá síla tohoto zjištění v tom, čím jako závěr teorie daného jevu - *kresby dětí předškolního věku* - vstupuje do diskursu relevantní odborné literatury. Na jedné straně pak lze vyzdvihnout dokumentaci toho, že a jak lze pro teorii daného jevu využít pojmy *token, type* a *prop* z originálního systému výtvarné výchovy - *artefiletiky* J. Slavíka. Na druhé straně zas lze vyzdvihnout to, že a jak vstupuje takovým závěrem teorie daného jevu do diskuse s těmi autory, kteří tradují přesvědčení Goodenoughové, že kresba dětí v daném věku je předvýtvarná. A dále s těmi autory, kteří tradují Piagetovo přesvědčení, že pro kresbu dětí v daném věku je charakteristická příprava přechodu od realismu intelektuálního k vizuálnímu - jakoby to charakteristické pro kresbu dětí v daném věku byla *snaha o napodobení skutečnosti* a se *symbolickou hrou* měla společnou jen *funkční libost*; tedy, jakoby to charakteristické pro kresbu dětí v daném věku nebyla též a možná především snaha o poetickou tvorbu.

V celku tudíž soudím, že míra splnění požadavků na diplomovou práci je mimořádná; a samozřejmě navrhuji její klasifikaci stupněm *výborně*.

V Praze 11. 5. 2008